

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wprowadza możliwość nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych oraz świadczenia przedemerytalnego przez osoby, które pobierały świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, z późn. zm.) lub zasiłek dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162, z późn. zm.), w związku ze sprawowaniem opieki nad osobą niepełnosprawną, i które utraciły prawo do tego świadczenia lub zasiłków w związku ze śmiercią osoby, nad którą opieka była sprawowana.

Zasadność wprowadzenia tego rozwiązania wynika z faktu, że okres sprawowania opieki nad osobami niepełnosprawnymi należy traktować analogicznie do okresu zatrudnienia, w zakresie możliwości zaliczenia tego okresu do okresu 365 dni uprawniających do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych, jak również do okresu uprawniającego do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna ma na celu częściową rekompensatę zakończenia aktywności zawodowej spowodowanego koniecznością sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, dlatego zasadne jest traktowanie przez ustawodawcę tej formy aktywności podobnie do zatrudnienia, w zakresie możliwości uzyskania prawa do zasiłku dla bezrobotnych oraz świadczenia przedemerytalnego po utracie prawa do wyżej wskazanych świadczeń związanych z opieką.

Za przyjęciem proponowanego rozwiązania przemawiają również względy społeczne i demograficzne. Należy zwrócić uwagę, że w starzejącym się społeczeństwie coraz więcej osób wymagać będzie opieki zarówno z uwagi na sam zaawansowany wiek, jak i często połączoną z zaawansowanym wiekiem niepełnosprawność. Wiadomym jest, że opieka osób najbliższych stanowi w takiej sytuacji najlepszą alternatywę dla wymagających opieki. Przy niedostatku systemowego rozwiązania wskazanych kwestii opieki nad osobami niepełnosprawnymi, starzejącymi się i chorymi, przejęcie przez osoby bliskie opieki i rezygnacja z pracy zawodowej, którą w innych okolicznościach opiekunowie mogliby wykonywać, powinny zostać docenione i wsparte dostateczną pomocą ze strony państwa.

Proponowane zmiany

W art. 71 w ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.) dodawany jest pkt 9,

zgodnie z którym do okresu 365 dni w okresie 18 miesięcy bezpośrednio poprzedzających rejestrację osoby w urzędzie pracy jako bezrobotnej, uprawniającego do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych, zaliczany będzie okres pobierania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna – mimo nieodprowadzania składki na Fundusz Pracy – jeżeli utrata prawa do tego świadczenia lub zasiłków była spowodowana śmiercią osoby, nad którą opieka była sprawowana.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 170, z późn. zm.):

– w art. 2 w ust. 1 rozszerzony zostaje zakres podmiotowy ustawy. Zgodnie z dodawanym pkt 4a prawo do świadczenia przedemerytalnego będzie przysługiwało również osobie, która do dnia rejestracji jako osoba bezrobotna nieprzerwanie przez okres co najmniej 365 dni pobierała świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna i utraciła prawa do nich w związku ze śmiercią osoby nad którą opieka była sprawowana. Jednocześnie osoba taka do dnia, w którym ustało prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, musi ukończyć co najmniej 55 lat – kobieta oraz 60 lat – mężczyzna i legitymować się okresem uprawniającym do emerytury, wynoszącym co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zachowane zostało zróżnicowanie warunków dla kobiet i mężczyzn do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, gdyż stanowi to uprzywilejowanie wyrównawcze usprawiedliwione w świetle norm konstytucyjnych i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego;

– zmiana w art. 7 ust. 1 oraz dodanie w nim ust. 4 są konsekwencją zmiany wprowadzonej w art. 2 ust. 1. Natomiast zmiana w art. 7 ust. 3 ma na celu uspoźnienie brzmienia tego przepisu z przepisem art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W myśl przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, zasiłki dla bezrobotnych oraz świadczenia przedemerytalne mają charakter obligatoryjny. Źródłem ich finansowania jest Fundusz Pracy.

Wydatki na finansowanie świadczeń dla projektowanej grupy uprawnionych ponoszone będą z Funduszu Pracy w ramach kwot określonych corocznie w planie finansowym Funduszu Pracy na finansowanie zasiłków dla bezrobotnych (wyplacanych przez powiatowe i miejskie urzędy pracy) oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych (wyplacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych).

W latach 2017-2026 szacowana kwota wydatków Funduszu Pracy będących skutkiem finansowym ustawy wyniesie łącznie 921,2 mln zł. Wydatki Funduszu Pracy w poszczególnych latach szacunkowo wyniosą:

- 1) 2017 – 64,0 mln zł;
- 2) 2018 – 72,5 mln zł;
- 3) 2019 – 80,3 mln zł;
- 4) 2020 – 87,7 mln zł;
- 5) 2021 – 95,3 mln zł;
- 6) 2022 – 102,9 mln zł;
- 7) 2023 – 103,7 mln zł;
- 8) 2024 – 104,3 mln zł;
- 9) 2025 – 104,9 mln zł;
- 10) 2026 – 105,6 mln zł.

W związku z prognozowaną poprawą sytuacji na rynku pracy liczba osób bezrobotnych w latach 2017-2026 będzie spadać. Prognozowana stopa bezrobocia do roku 2019 obniży się do 6,8% i w latach 2020-2026 utrzyma się na poziomie 6,5%.

Spadnie również liczba osób pobierających zasiłki dla bezrobotnych.

W kolejnych latach nastąpi spadek liczby osób pobierających zasiłki przedemerytalne. Nowe świadczenia nie są przyznawane od dnia 1 sierpnia 2004 r.

Taka sytuacja powoduje, że wypłata świadczeń dla projektowanej grupy beneficjentów nie spowoduje w kolejnych latach wzrostu wydatków na finansowanie zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych ponad kwotę określoną na ten cel w planie finansowym Funduszu Pracy na 2016 r. (5 150,0 mln zł).

W związku z powyższym, projektowane rozwiązanie nie naruszy zasad Stabilizującej Reguły Wydatkowej, którą objęty jest Fundusz Pracy, określonej w art. 112aa ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).

W przypadku nieplanowanego wzrostu wydatków na finansowanie projektowanego zadania minister właściwy do spraw pracy dokona przesunięcia przewidzianych w planie Funduszu Pracy kwot na finansowanie poszczególnych zadań, zgodnie z art. 108 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979, z 2015 r. poz. 1063 oraz z 2016 r. poz. 494) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.).